

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Micháliku a sudcov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Daniela Hudáka na neverejnom zasadnutí konanom 27. marca 2013 v Bratislave v trestnej veci obvineného **R. R.** pre pokračovací zločin úverového podvodu podľa § 222 ods. 1, ods. 3 písm. a/ Tr. zák. spáchaného sčasti v spolupáchateľstve formou pomoci podľa § 21 ods. 1 písm. d/, § 20 Tr. zák. a iné, o dovolaní obvineného proti rozsudku Okresného súdu Prievidza z 2. septembra 2009, sp. zn. 2T 102/2008, v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne z 20. októbra 2011, sp. zn. 23To 141/2009, podľa § 382a, § 386, § 388 ods. 1 Tr. por. po zistení dovolacích dôvodov v zmysle § 371 ods. 1 písm. d/, písm. i/ Tr. por. takto

r o z h o d o l :

Uznesením Krajského súdu v Trenčíne z 20. októbra 2011, sp. zn. 23To 141/2009, a v konaní, ktoré mu predchádzalo bol

p o r u š e n ý z á k o n

v ustanovení § 42 Tr. zák., § 60 ods. 3, ods. 4 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006, § 293 ods. 3, ods. 5 Tr. por. účinného do 1. septembra 2011 a § 319 Tr. por. **v n e p r o s p e c h** obvineného R. R..

Toto uznesenie **sa z r u š u j e** v celom rozsahu.

Z r u š u j e s a aj rozsudok Okresného súdu Prievidza z 2. septembra 2009, sp. zn. 2T 102/2008, vo výroku o treste týkajúcom sa obvineného R. R..

Z r u š u j ú s a aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Okresnému súdu Prievidza **s a p r i k a z u j e**, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu Prievidza z 2. septembra 2009, sp. zn. 2T 102/2008, bol o. i. obvinený R. R. uznaný vinným v bodoch 1/ a 2/ z pokračovacieho zločinu úverového podvodu podľa § 222 ods. 1, ods. 3 písm. a/ Tr. zák. spáchaného sčasti v spolupáchateľstve formou pomoci podľa § 21 ods. 1 písm. d/, § 20 Tr. zák., v bode 3/ z prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., a to na tom skutkovom základe, že

1/ dňa 22. februára 2006 v presne nezistenom čase na matrike Mestského úradu v H. na základe uzavretej zmluvy o stavebnom sporení a predchádzajúcej žiadosti o úver zo dňa 13. januára 2006, obžalovaný D. M. ako dlžník a obžalovaný L. P. ako ručiteľ uzatvorili s poškodenou spoločnosťou P., a.s., B., zmluvu o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere č. X. na sumu 250 000 Sk, pričom k žiadosti o úver predložili nepravdivé potvrdenia o príjme a výplatné pásky, ako doklady potrebné k poskytnutiu úveru, a tieto im zabezpečil obžalovaný R. R., následne dňa 6. marca 2006 boli úverové prostriedky vo výške 200 000 Sk, teda 80% z poskytnutého úveru, vyplatené na účet vedený vo V., a.s. č. X./X., ktorého majiteľkou bola J. D., ktorá finančné prostriedky dňa 8. marca 2006 vyplatila obžalovanému D. M., obžalovaní úver nesplácali a finančné prostriedky z úveru použili pre vlastnú potrebu, čím spoločnosti P., a.s. B. spôsobili škodu vo výške 200 000 Sk,

2/ dňa 16. marca 2006 v Ž. uzatvoril (R. R.) s veriteľom J. V. - A. A. Ž. zmluvu o poskytnutí peňažných prostriedkov vo výške 20 000 Sk, ktoré sa zaviazal splatiť s dohodnutým úrokom dňa 25. apríla 2006, pričom predložil nepravdivé potvrdenia od zamestnávateľa, úver nesplatil, čím spôsobil J. V. - A. A. Ž. škodu 22 000 Sk,

3/ v presne nezistené dni v januári a februári 2006 v H. si požičal (R. R.) od J. D. celkom 193 000 Sk, 30 000 Sk sa zaviazal vrátiť do 15. júna 2006 a 163 000 Sk sa zaviazal vrátiť do 30. júna 2006, pričom vedel a bol si vedomý toho, že požičané peniaze v dohodnutej lehote nevráti, lebo ich nebude mať z čoho vrátiť, nakoľko nepracoval a nemal žiadny príjem, čím J. D. spôsobil škodu 193 000 Sk.

Za to bol obvinený R. R. odsúdený podľa § 222 ods. 3, § 42 ods. 1, § 41 ods. 2, § 38 ods. 7 Tr. zák. k súhrnnému trestu odňatia slobody v trvaní 8 rokov a 3 mesiace, pre výkon ktorého ho súd zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia (§ 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák.).

Podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. súd zároveň zrušil výrok o treste, ktorý bol obvinenému uložený trestným rozkazom Okresného súdu Prievidza z 15. novembra 2006, sp. zn. 3T 149/2006, vyhláseným 10. januára 2007, ako i všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

A napokon podľa § 287 ods. 1 Tr. por. obvineného zaviazal i k náhrade škody vo výške 730,27 eur (22 000 Sk) v prospech firmy J. V. - A., A. Ž..

Naproti tomu potom bol obvinený R. R. vyššie citovaným prvostupňovým rozsudkom podľa § 285 písm. f/ Tr. por. tiež súčasne oslobodený spod obžaloby, a to pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Tr. zák. ako aj prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b/ Tr. zák. v spojení s § 138 písm. b/ Tr. zák.

O odvolaní obvineného rozhodol Krajský súd v Trenčíne uznesením z 20. októbra 2011, sp. zn. 23To 141/2009, takým spôsobom, že toto podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

22. februára 2012 bolo následne Okresnému súdu Prievidza doručené dovolanie obvineného, podané prostredníctvom jeho obhajcu a smerujúce proti obom vyššie spomenutým rozhodnutiam, kde tento ako dovolacie dôvody uviedol dôvody v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. i/ Tr. por.

Čo sa týka dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. tak v tomto smere poukázal na to, že v priebehu roku 2011 bol zo strany Krajského súdu v Trenčíne viackrát predvolaný na verejné zasadnutie, pričom vždy sa ospravedlnil a predložil príslušné lekárske správy. Jeho obhajca tlmočil jeho vôľu zúčastniť sa verejného zasadnutia, ak sa mu zdravotný stav zlepší. Okrem toho i v ním vlastnoručne napísanom ospravedlnení na 10. máj 2011 bolo výslovne uvedené, že žiada byť po zlepšení svojho zdravotného stavu prítomný na hlavnom pojednávaní (správne malo byť na verejnom zasadnutí) v trestnej veci 23To 141/2009.

Aj k verejnému zasadnutiu konanému 20. októbra 2011 (kedy bolo rozhodnuté o jeho odvolaní) bolo krajskému súdu predložené vyjadrenie Psychiatrickej nemocnice V., že je hospitalizovaný od 11. októbra 2011 a hospitalizácia stále trvá. I napriek tomu ale tento dané verejné zasadnutie vykonal, čím konal v rozpore s ust. § 293 Tr. por., pretože on prítomný nebol, nedal súhlas na konanie bez jeho prítomnosti a ani nebol upozornený na takúto možnosť vykonania verejného zasadnutia - bez jeho súhlasu v jeho neprítomnosti.

Z vyššie uvedeného je potom zrejmé, že krajský súd zásadným spôsobom porušil jeho právo na obhajobu a odňal mu možnosť vyjadriť sa pred odvolacím súdom vo svoj prospech.

Pokiaľ ide potom o ďalšie pochybenie, znamenajúce vo svojom dôsledku naplnenie druhého uplatneného dovolacieho dôvodu (§ 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.), tak toto vidí obvinený konkrétne v tom, že rozhodnutím prvostupňového súdu bol podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. zrušený len výrok o treste trestného rozkazu Okresného súdu Prievidza z 15. novembra 2006, sp. zn. 3T 149/2006, vyhláseného 10. januára 2007, a nie aj výrok o treste rozsudku Okresného súdu Prievidza zo 17. decembra 2008, sp. zn. 1T 179/2007 (správne malo byť sp. zn. 1T 189/2007), ktorým mu bol v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne za zločin vydierania uložený trest odňatia slobody v trvaní 40 mesiacov.

Krajský súd sa k rovnako znejúcej odvolacej námietke vyjadril takým spôsobom, že zahrnutie do uloženého súhrnného trestu aj skutku spáchaného 7. augusta 2007 neprichádza do úvahy, nakoľko tento bol spáchaný až po doručení trestného rozkazu v inej veci, teda po 10. januári 2007. Uvedený názor však považuje obvinený za v rozpore s platnou judikatúrou a tiež za nehumánny, pre neho neprimerane prísny, dokonca protiústavný,

pretože už samotná asperačná zásada je dostatočne prísnou legislatívnou normou, ktorou sa riadi ukladanie trestov.

Z vyššie uvedených dôvodov preto obvinený navrhol, aby dovolací súd na neverejnom zasadnutí podľa § 382a Tr. por. postupoval podľa § 386 Tr. por. a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. aby vrátil vec súdu na nové prerokovanie a rozhodnutie.

K predmetného dovolaniu bolo 22. marca 2012 na súd prvého stupňa doručené i písomné vyjadrenie prokurátora.

Ten v súvislosti s navrhovaným dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. poukázal na to, že za stavu, keď (právoplatný) trestný rozkaz Okresného súdu Prievidza z 15. novembra 2006, sp. zn. 3T 149/2006, bol obvinenému doručený 10. januára 2007 a skutok, za spáchanie ktorého sa obhajoba domáha uloženia súhrnného trestu, bol spáchaný až 7. augusta 2007, teda po jeho doručení (t.j. „po vyhlásení odsudzujúceho rozsudku za iný jeho trestný čin“), neprichádza do úvahy súbeh trestných činov a ukladanie súhrnného trestu. V prípade skutku spáchaného 7. augusta 2007 ide o recidívu vo vzťahu k uvedenému trestnému rozkazu. Hmotnoprávne ustanovenie § 42 ods. 2 Tr. zák. tak bolo súdmi oboch stupňov použité správne.

Vo vzťahu k námietkam obvineného týkajúcim sa nesplnenia podmienok na vykonanie verejného zasadnutia v jeho neprítomnosti (§ 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.) potom podotkol, že ak by aj prípadne v tomto ohľade išlo o porušenie práva na obhajobu, bolo by potrebné následne skúmať, či toto právo bolo porušené zásadným spôsobom (či porušenie práva na obhajobu mohlo vyvolať odlišné rozhodnutie o vine obvineného), pričom tu odkázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. septembra 2011, sp. zn. 2 Tdo 33/2011.

A keďže podľa jeho názoru skutočnosti uvedené v dovolaní vzhľadom na priebeh prípravného konania ako i súdneho konania (s poukazom na uplatňovanie práva na obhajobu) nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom najvyššiemu súdu navrhol, aby dovolanie obvineného R. R. podľa § 382 písm. c/ Tr. por. na neverejnom zasadnutí uznesením odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) v rámci predbežného preskúmania podľa § 378 Tr. por. primárne zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1, ods. 2 Tr. por. a § 566 ods. 3 Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou prostredníctvom obhajcu (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por. a § 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonnej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.), a že spĺňa tiež i obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.). Okrem toho zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1, veta prvá Tr. por., keďže obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo a podal riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté.

Zároveň však ale dospel k záveru, že obvineným tvrdené dôvody dovolania sú zjavne preukázané, a preto v zmysle § 382a Tr. por. nariadil neverejné zasadnutie, v rámci ktorého bolo zistené, že dovolanie bolo podané **dôvodne**.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podľa § 371 ods. 4, veta prvá Tr. por. dôvody podľa odseku 1 písm. a/ až g/ nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

Podľa § 371 ods. 5 Tr. por. dôvody podľa odseku 1 písm. i/ a podľa odseku 3 nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného.

Podľa § 374 ods. 3 Tr. por. v dovolaní možno uplatňovať ako dôvod dovolania aj konanie na súde prvého stupňa, ak vytykané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku.

Čo sa týka prvého v podanom dovolaní uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., tak naplnenie tohto obvinený nachádza v podstate v porušení ust. § 293 Tr. por. krajským súdom, kedy tento rozhodol na verejnom zasadnutí 20. októbra 2011 o jeho odvolaní bez jeho prítomnosti napriek tomu, že nebol o takej možnosti poučený, že súdu predložil doklady o jeho hospitalizácii a taktiež i napriek tomu, že predtým tak on sám (písomne 10. mája 2011) ako i prostredníctvom svojho obhajcu prejavil vôľu zúčastniť sa predmetného verejného zasadnutia po zlepšení svojho zdravotného stavu.

K uvedenému je nevyhnutné uviesť v prvom rade tú skutočnosť, že pokiaľ ide v ustanovení § 385 ods. 1 Tr. por. konštatovanú viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené, tak táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por.

Preto ak dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolateľom podľa § 374 ods. 1 Tr. por., ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., než ktorý dovolateľ uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Tr. por., dovolací súd vyhovie dovolaniu postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Tr. por. a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu.

A naopak ak chybám, vytykaným v podanom dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Tr. por. nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto (naposledy uvedenom) ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c/ Tr. por. alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Tr. por., a to bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolateľom v zmysle § 374 ods. 2 Tr. por. (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. augusta 2011, sp. zn. 2 Tdo 30/2011, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky - ďalej už len „Zbierka“ - pod č. 120/2012).

Vo vzťahu k samotnému vykonaniu verejného zasadnutia odvolacieho súdu v neprítomnosti obvineného (čím sa mu odníma možnosť osobne vznášať námietky proti prvostupňovému rozsudku na súde druhého stupňa) bez splnenia na to potrebných zákonných podmienok je potom potrebné poznamenať, že toto predstavuje vždy porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom, čo dal zákonodarca zreteľne najavo už tým, že to ustanovil ako samostatný dovolací dôvod v ust. § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. Tento je pritom v pomere špeciality vo vzťahu k § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., a preto zároveň neprichádza do úvahy - v prípade zistenia naznačeného pochybenia - aj záver o naplnení posledne spomenutého dovolacieho dôvodu (k tomu vid' bližšie rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. februára 2010, sp. zn. 2 Tdo 46/2009, uverejnený v Zbierke pod č. 6/2011).

Na tomto mieste je vhodné poukázať tiež na tú skutočnosť, že možnosť použitia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. v prípade, že ide o vykonanie verejného zasadnutia odvolacieho súdu v neprítomnosti obvineného v rozpore so zákonom, nemôže byť logicky viazaná na splnenie podmienok uvedených v § 371 ods. 4 Tr. por., nakoľko predmetný dovolací dôvod vzniká až samotným postupom odvolacieho súdu, ktorého nezákonnosť je napadnuteľná až následne po skončení trestného stíhania a za predpokladu, že na verejnom zasadnutí bolo vyhlásené aj rozhodnutie, ktorým sa právoplatne skončilo trestné stíhanie.

Pokiaľ ide o prítomnosť obvineného na verejnom zasadnutí, úvodom možno všeobecne konštatovať, že verejné zasadnutie je potrebné vykonať za prítomnosti obvineného vždy v tom prípade, ak nie sú splnené zákonom stanovené podmienky na opačný postup. Takéto výnimky, kedy obvinený nemusí byť prítomný na verejnom zasadnutí, sú ustanovené v § 293 ods. 4, ods. 5 a ods. 7 Tr. por.

Z hľadiska nami posudzovaného prípadu má potom význam predovšetkým ustanovenie § 293 ods. 5 Tr. por. (v znení účinnom do 1. septembra 2011), v zmysle ktorého sa verejné zasadnutie vykoná v neprítomnosti obvineného aj vtedy, ak mu predvolanie na verejné zasadnutie bolo riadne a včas doručené a bol poučený o možnosti konania verejného zasadnutia bez jeho prítomnosti alebo za podmienok uvedených v § 292 ods. 5.

Odhladnuc od prípadu predpokladaného v ust. § 292 ods. 5 Tr. por., sú teda pre vykonanie verejného zasadnutia v neprítomnosti obvineného vyššie citovaným ustanovením stanovené dve podmienky, ktorých splnenie sa vyžaduje kumulatívne, a to jednak riadne a včasné doručenie predvolania na verejné zasadnutie a jednak poučenie o možnosti vykonať verejné zasadnutie bez prítomnosti obvineného.

Keďže ale s poukazom na ust. § 292 ods. 1, veta prvá Tr. por. predseda senátu predvoláva na verejné zasadnutie osoby, ktorých osobná účasť na ňom je nevyhnutná, je zrejmé, že súčasné splnenie týchto podmienok je vylúčené.

Nie je možné vykonať verejného zasadnutie v neprítomnosti obvineného, ktorý bol na toto zasadnutie zo strany súdu predvolaný, keďže touto formou dáva súd jasne najavo, že bez prítomnosti obvineného nemôže o veci rozhodnúť.

V prípade, že sa obvinený bez dostatočného ospravedlnenia po riadnom predvolaní na súd nedostaví, má tento možnosť použiť inštitúty uvedené v ust. § 70 Tr. por. (poriadková pokuta) a § 120 Tr. por. (predvedenie obvineného), a to buď jedno z nich resp. i oboje, za účelom zabezpečenia si jeho prítomnosti.

Prípadne je tiež možné „prehodnotiť“ názor o nevyhnutnej účasti obvineného na verejnom zasadnutí a o tomto ho následne z toho dôvodu „len“ upovedomiť, kedy už za uvedenej situácie pri splnení ďalších k tomu potrebných podmienok prichádza do úvahy vykonanie zasadnutia aj v jeho neprítomnosti.

Predmetné úvahy napokon primáli i zákonodarcu k tomu, aby vyššie naznačenú nejasnosť v ust. § 293 ods. 5 Tr. por. odstránil, a to takým spôsobom, že zákonom č. 262/2011 Z. z. sa spojenie „predvolanie na verejné zasadnutie“ nahradilo spojením „upovedomenie o verejnom zasadnutí“.

Čo sa týka potom konkrétnych okolností, za ktorých malo dôjsť k nezákonnému vykonaniu verejného zasadnutia v neprítomnosti obvineného R. R. tak tu uvádza najvyšší súd nasledovné.

Z obsahu predloženého spisového materiálu vyplýva, že Krajský súd v Trenčíne

vytýčil v posudzovanej veci viackrát termín verejného zasadnutia, na ktorom malo byť rozhodnuté o odvolaní obvineného, no tento bol vždy pre neprítomnosť obvineného zrušený (až na verejné zasadnutie konané 20. októbra 2011).

Je pravdou, že obvinený krajskému súdu oznámil svoju vôľu zúčastniť sa predmetného verejného zasadnutia a tiež i to, že súdu boli predkladané rôzne ospravedlnenia z dôvodu jeho zdravotnej indispozície.

Pokiaľ ide o verejné zasadnutie konané 20. októbra 2011, na ktorom bolo rozhodnuté o odvolaní obvineného, zo zápisnice vyplýva, že obhajca predložil správu o tom, že obvinený sa v danom čase nachádza v Psychiatrickej nemocnici V., na čo bolo zasadnutie prerušené. Keď bol predseda senátu zo strany primárky príslušného oddelenia informovaný o tom, že obvinený je v nemocnici hospitalizovaný dobrovoľne, vyhlásil uznesenie, že verejné zasadnutie sa vykoná v neprítomnosti obvineného, vzhľadom k tomu, že tento sa vyhýba trestnému konaniu.

Čo je ale v tomto smere najpodstatnejšie je to, že najvyšší súd zistil, že hoci z úpravy predsedu senátu krajského súdu vyplýva, že tento mal úmysel obvineného o verejnom zasadnutí konanom 20. októbra 2011 upovedomiť, rovnako ako už i v prípade tomu predchádzajúceho termínu (viď úprava na č. l. 469), obvinenému bolo stále doručované **predvolanie s poučením, že jeho prítomnosť je nevyhnutná** (tak, ako aj na termíny 19. január 2011 a 12. apríl 2011, kde to ale bolo v súlade s úpravou predsedu senátu). Zároveň bol v tomto predvolaní upozorňovaný na to, že v prípade, ak sa neustanoví bez dostatočného ospravedlnenia, môže byť predvedený a potrestaný pokutou až do výšky 1 650 €.

Za uvedeného stavu možno potom jednoznačne hovoriť o pochybení v neprospech obvineného, a teda naplnení dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. Ako nedostatok v postupe krajského súdu možno v tomto smere hodnotiť i to, že tento v odôvodnení svojho rozhodnutia nielen že neuviedol žiadne okolnosti, z ktorých by bolo možné usúdiť splnenie, resp. nesplnenie podmienok na vykonanie zasadnutia v neprítomnosti obvineného, ale z tohto jeho uznesenia o zamietnutí odvolania obvineného nie je možno zistiť ani len samotný fakt, že k vykonaniu predmetného zasadnutia došlo bez prítomnosti obvineného.

Čo sa týka ďalšej výhrady obvineného, smerujúcej k ukladaniu trestu, tak tu treba upozorniť najskôr na tú skutočnosť, že prípadnú nesprávnu aplikáciu hmotnoprávneho ustanovenia kogentnej povahy o ukladaní súhrnného trestu je možné v zmysle ustálenej súdnej praxe podradiť pod „nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“ zakladajúce dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., a preto sa s ohľadom na uvedené bolo potrebné aj touto druhou námietkou obvineného zaoberať.

Podľa § 42 ods. 1 Tr. zák. ak súd odsudzuje páchatel'a za trestný čin, ktorý spáchal skôr, ako bol súdom prvého stupňa vyhlásený odsudzujúci rozsudok za iný jeho trestný čin, uloží mu súhrnný trest podľa zásad na uloženie úhrnného trestu.

Podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. spolu s uložením súhrnného trestu súd zruší výrok o treste uloženom páchatel'ovi skorším rozsudkom, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Súhrnný trest nesmie byť miernejší ako trest uložený skorším rozsudkom. V rámci súhrnného trestu súd uloží trest straty čestných titulov a vyznamenaní, trest straty vojenskej a inej hodnosti, trest prepadnutia majetku, peňažný trest, trest prepadnutia veci alebo trest zákazu činnosti, ak bol taký trest uložený už skorším rozsudkom a ak tomu nebráni ustanovenie § 34 ods. 7.

Podľa § 42 ods. 3 Tr. zák. ustanovenie o súhrnnom treste sa nepoužije, ak skoršie odsúdenie je takej povahy, že sa na páchatel'a hľadí, ako keby nebol odsúdený.

Možno teda zosumarizovať, že súhrnný trest sa ukladá len v prípade viacčinného (reálneho) súbehu trestných činov a len ak bol páchatel' za časť zbiehajúcej sa trestnej činnosti už právoplatne odsúdený, za predpokladu, že na takéto odsúdenie je možné prihliadnuť.

Predovšetkým s ohľadom na námietky obvineného najvyšší súd dodáva, že o súbeh trestných činov ide vtedy, ak ten istý páchatel' spácha dva alebo viac trestných činov pred tým, ako bol za niektorý z nich súdom prvého stupňa vyhlásený odsudzujúci rozsudok (pokiaľ ide o trestný rozkaz, tento má v zmysle zákona povahu odsudzujúceho rozsudku, pričom účinky spojené s vyhlásením rozsudku nastávajú jeho doručením). Odsudzujúcim rozsudkom súdu prvého stupňa za iný trestný čin sa tu rozumie prvý odsudzujúci rozsudok o inom trestnom čine, a to bez ohľadu na to, že tento bol v neskoršom konaní zrušený, pokiaľ

toto konanie napokon skončilo právoplatným odsúdením páchatel'a.

Ďalšie trestné činy spáchané po takomto vyhlásení prvého odsudzujúceho rozsudku (resp. doručení trestného rozkazu) je nutné vždy posúdiť ako recidívu.

Ak zákon v ust. § 42 ods. 1 Tr. zák. stanovuje povinnosť spravovať sa pri ukladaní súhrnného trestu zásadami platnými pre ukládanie úhrnného trestu, cieľ treba vidieť v snahe zabezpečiť, aby bol páchatel' potrestaný rovnakým spôsobom, ako keby sa o všetkých jeho trestných činoch rozhodovalo v jedinom spoločnom konaní.

Vo vzťahu k trestnej činnosti dovolateľ'a zistil najvyšší súd uvedené:

Trestným rozkazom Okresného súdu Prievidza z 15. novembra 2006, sp. zn. 3T 149/2006, bol obvinený R. R. odsúdený za spáchanie úverového podvodu podľa § 250a ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 (skutok z 24. júna 2005) k trestu odňatia slobody v trvaní 5 mesiacov, výkon ktorého mu bol podľa § 58 ods. 1 písm. a/ a § 59 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 podmienene odložený na skúšobnú dobu v trvaní 15 mesiacov. Trestný rozkaz bol obvinenému doručený 10. januára 2007 a právoplatnosť nadobudol 19. januára 2007.

Rozsudkom Okresného súdu Prievidza zo 17. decembra 2008, sp. zn. 1T 189/2007, v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne z 5. februára 2009, sp. zn. 2To 10/2009, bol obvinený uznaný vinným zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zák. v znení zákona č. 218/2007 Z. z., ktorý spáchal 7. augusta 2007 a za ktorý mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 40 mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

V nami posudzovanom prípade sa jedná o skutky z januára až marca roku 2006 právne kvalifikované ako pokračovací zločin úverového podvodu podľa § 222 ods. 1, ods. 3 písm. a/ Tr. zák. spáchaný sčasti v spolupáchatel'stve formou pomoci podľa § 21 ods. 1 písm. d/, § 20 Tr. zák., ako i prečin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., za ktoré bol obvinenému rozsudkom Okresného súdu Prievidza z 2. septembra 2009, sp. zn. 2T 102/2008, v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne z 20. októbra 2011, sp. zn. 23To 141/2009, právoplatne uložený súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 8 rokov a 3 mesiace. Podľa § 42

ods. 2 Tr. zák. bol súčasne zrušený výrok o treste trestného rozkazu Okresného súdu Prievidza z 15. novembra 2006, sp. zn. 3T 149/2006, ako i všetky na neho obsahovo nadväzujúce rozhodnutia, ktoré zrušením stratili podklad.

S ohľadom na ust. § 42 ods. 3 Tr. zák. a v súvislosti s trestom, ktorý bol obvinenému uložený vyššie zmieneným trestným rozkazom Okresného súdu Prievidza, sp. zn. 3T 149/2006 (trest odňatia slobody v trvaní 5 mesiacov s podmieneným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu v trvaní 15 mesiacov), dáva potom tunajší súd do pozornosti nižšie citované ustanovenia.

Podľa § 60 ods. 3 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 ak súd do roka od uplynutia skúšobnej doby neurobil rozhodnutie podľa odseku 1 bez toho, že by na tom mal podmiennečne odsúdený vinu, má sa za to, že podmiennečne odsúdený sa osvedčil.

Podľa § 60 ods. 4 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 ak sa vyslovilo, že sa podmiennečne odsúdený osvedčil, alebo ak sa má za to, že sa osvedčil (odsek 3), hľadá sa na páchatel'a, ako by nebol odsúdený.

Keďže v prípade obvineného R. R. nebolo v súlade s § 60 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 rozhodnuté o tom (bez toho, aby mal na tom podmiennečne odsúdený vinu), či sa tento osvedčil, resp. či naopak trest vykoná, vyššie menovaný sa v zmysle § 60 ods. 3 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 **osvedčil zo zákona**, a to konkrétne k 19. aprílu 2009. Teda po jednom roku od uplynutia určenej skúšobnej doby, ktorá v zmysle § 59 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 začala plynúť právoplatnosťou rozsudku.

V tejto súvislosti možno tiež podotknúť, že voči obvinenému sa síce viedlo trestné stíhanie pre čin spáchaný v skúšobnej dobe podmiennečného odsúdenia (zločin vydierania zo 7. augusta 2007), no toto bolo právoplatne skončené 5. februára 2009, t.j. ešte pred uplynutím doby stanovenej na vznik zákonnej fikcie o osvedčení sa obvineného (bližšie vid' k tomu i stanovisko trestného kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. júna 1999, Tpj 30/98, uverejnené v Zbierke pod č. 71/1999).

Ak potom s prihliadnutím na uvedené vydal Okresný súd Prievidza 2. septembra 2009 napadnutý rozsudok, ktorým bol o.i. obvinenému R. R. uložený súhrnný trest a z toho dôvodu

zároveň zrušený výrok o treste jemu skôr uložený trestným rozkazom Okresného súdu Prievidza z 15. novembra 2006, sp. zn. 3T 149/2006, dopustil sa tento zrejmého pochybenia, keďže takémuto postupu bránilo ust. § 42 ods. 3 Tr. zák.

Skutočnosť, že skoršie odsúdenie obvineného pre trestný čin úverového podvodu podľa § 250a ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 je takej povahy, že sa na neho hľadí, ako keby nebol odsúdený, prehliadol aj krajský súd, a preto uvedený nedostatok nebol napravený ani v rámci odvolacieho konania.

Oba súdy sa tak dopustili porušenia zákona, zásadne ovplyvňujúceho postavenie obvineného (§ 371 ods. 5 Tr. por.), a preto dovolací súd mohol konštatovať i naplnenie druhého, v tomto prípade už obvineným správne označeného dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Vzhľadom na vyššie uvedené bude teda musieť súd prvého stupňa po vrátení mu veci na nové konanie znova preskúmať splnenie podmienok pre uloženie súhrnného trestu, a za tým účelom si zaobstarat' aj aktuálny odpis z registra trestov, príp. tiež príslušné trestné spisy.

A len na dôvažok upozorňuje najvyšší súd i na ďalší zistený nedostatok, ktorý síce nemá už žiadnu relevanciu vo vzťahu k jednotlivým dovolacím dôvodom, no nedá sa naň nepoukázať. Konkrétne ide o to, že ak bol trestný čin spáchaný do 31. decembra 2008, je povinnosťou súdu uvádzať vo svojich rozhodnutiach vydaných alebo vyhlásených od 1. januára 2009, obsahujúcich popis skutku, výšku škody zároveň v slovenských korunách a tiež v eurách po prepočte podľa konverzného kurzu a zaokrúhlení podľa pravidiel zaokrúhľovania a ďalších pravidiel prechodu na euro ustanovených všeobecne záväzným právnym predpisom (§ 567b Tr. por.).

Okrem názorov skôr spomenutých bude nevyhnutné v rámci opätovného prejednania veci mať na mysli i ust. § 391 ods. 2 Tr. por., v zmysle ktorého v tomto novom konaní nemôže dôjsť ku zmene rozhodnutia v neprospech obvineného.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 27. marca 2013

**JUDr. Štefan M i c h á l i k, v. r.
predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia : Ing. Alžbeta Kóňová